

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут права

07-01-135 S

СИЛАБУС SYLLABUS	Конституційне право України Constitutional law of Ukraine	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK13	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	08	Право Law
Спеціальність Field of Study	081	Право Law
Освітня програма	Право	
Degree Programme	Law	

РІВНЕ – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Конституційне право України» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право». Рівне. НУВГП. 2024. 18 стор.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/30683/>

Розробники силабусу: *Кафарський Володимир Іванович, доктор юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін, Градиська Юлія Валеріївна, старший викладач кафедри конституційного права та галузевих дисциплін*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 3 від 23 жовтня 2024 року

Завідувач кафедри: *Гришко Вікторія Іванівна, доцент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін*

Керівник (гарант) ОП: *Міщук Інна Володимирівна, к.ю.н., професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІП
Протокол № 4 від “25” жовтня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Цимбалюк В.І., к.ю.н., професор кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін*

© Кафарський В.І.,
Градиська Ю.В. 2024

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Право
Спеціальність	081 Право
Рік навчання, семестр	1,2
Кількість кредитів	5
Лекції:	30 годин/14 години

Лабораторні заняття:	22 годин/12 годин
Самостійна робота:	98 годин/124 годин
Курсова робота:	
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	іспит
Мова викладання	Українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор 	Кафарський Володимир Іванович, д.ю.н., кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php
ORCID	http://orcid.org/0000-0002-1491-161X
Як комунікувати	v.1.kafarskyi@nuwm.edu.ua , volodimirkafarskij@gmail.com
Викладач 	Градиська Юлія Валеріївна, старший викладач кафедри конституційного права та галузевих дисциплін
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Градиська_Юлія_Валеріївна
Як комунікувати	y.v.hradyska@gmail.com

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

У межах вивчення навчальної дисципліни «Конституційне право України» вивчається провідна галузь національного права України, що являє собою сукупність правових норм, які регулюють основні відносини владарювання у суспільстві, встановлюючи при цьому належність публічної влади (державної влади і місцевого самоврядування), її організацію та гарантії основних прав і свобод людини і громадянина.

Предмет вивчення – основи суспільного і державного ладу (конституційного ладу), правовий статус особи. Метою вивчення навчальної дисципліни «Конституційне право України» є засвоєння основних інститутів конституційного права та конституційного законодавства, з'ясування специфіки його застосування в ході реалізації конституційних прав особи, забезпечення побудови правової, демократичної та соціальної держави, здатної відстоювати свій суверенітет, культуру і духовні цінності свого народу. Дана мета впливає із необхідності набуття знань про сучасні досягнення конституційно-правової науки, чинного законодавства України та Європейського Союзу.

Завданнями навчальної дисципліни є: вивчення предмету, джерел і системи конституційного права України; з'ясування правової природи конституції; аналіз конституційного ладу України; вивчення правового статусу особи – іноземців, осіб без громадянства та громадян України; аналіз адміністративно-територіального устрою та основ народовладдя; характеристика порядку формування і організації діяльності органів та посадових осіб публічної влади; ознайомлення з нормативною базою, науковими працями і періодичними виданнями з предмету конституційного права; підвищення рівня правової свідомості та культури студентів.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=637>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Теоретичною базою вивчення дисципліни «Конституційне право України» є дисципліни «Історія держави і права України», «Українська державність та культура», «Теорія держави і права», «О

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини . СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК17. Здатність аналізувати правові процеси і явища в історичному контексті.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

- РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- РН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
- РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
- РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
- РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
- РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Структура та зміст дисципліни

Модуль 1. Загальні положення конституційного права України

Тема 1: Загальна характеристика конституційного права України.

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 10 год.; заочна форма: лекції – 0 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 10 год. (ЗК2, ЗК3, СК8, СК10, СК12 РН3, РН9, РН13, РН19, РН20).

1. Поняття конституційного права України як галузі права, науки і навчальної дисципліни.
2. Предмет конституційного права України: специфіка та зміст суспільних відносин, що регулюються конституційним правом України.
3. Поняття та особливості методу конституційно-правового регулювання.
4. Конституційно-правові норми.
5. Система інститутів конституційного права України.
6. Джерела конституційного права України.
7. Конституційно-правові відносини.
8. Юридичні факти в конституційному праві України.

Тема 2. Конституція і конституційний лад України.

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 0 год., самостійна робота – 12 год. (ЗК2, ЗК3, СК8, СК10, СК12, РН3, РН9, РН19, РН20).

1. Поняття, сутність та функції конституції.
2. Юридичні властивості Конституції.
3. Конституція України: структура і загальна характеристика.
4. Класифікація конституцій.
5. Поняття і зміст конституційного ладу.

Тема 3. Конституційні принципи правового статусу людини і громадянина в Україні

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 10 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 10 год. (ЗК7, ЗК10, СК8, СК10, СК13, РН3, РН19, РН20, РН21).

1. Поняття та принципи громадянства України.
2. Набуття громадянства України.
3. Припинення громадянства України.

4. Документи, що посвідчують громадянство.

Тема 4. Система конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год.; заочна форма: лекції – 0 год., практичні – 0 год., самостійна робота – 16 год. (ЗК2, ЗК3, СК4, СК10, СК13, РН12, РН13, РН19)

1. *Поняття та юридична природа прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.*
2. *Специфічні риси основних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина.*
3. *Поняття та види особистих прав і свобод.*
4. *Особливості та види політичних прав і свобод.*
5. *Економічні, соціальні і культурні права і свободи.*
6. *Конституційні обов'язки людини і громадянина.*
7. *Гарантії прав та свобод людини і громадянина.*
8. *Обмеження прав і свобод людини і громадянина в Україні.*
9. *Міжнародні стандарти прав та свобод людини і громадянина та їх співвідношення з національним законодавством.*

Тема 5. Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади в Україні

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год. (ЗК2, ЗК3, СК8, СК10, СК17 РН3, РН9, РН18, РН21).

1. *Правовий статус релігійних організацій.*
2. *Правовий статус політичних партій в Україні.*
3. *Правовий статус засобів масової інформації*
4. *Питання для самоконтролю:*
5. *Розкрити поняття інформації та основні принципи інформаційних відносин в Україні.*
6. *Охарактеризувати види і порядок реєстрації засобів масової інформації.*
7. *Визначити правову природу громадської організації.*
8. *Визначити правову природу політичної партії.*
9. *Визначити правову природу релігійної організації.*

Разом за МК1: денна форма: лекції – 12 год., практичні – 10 год., самостійна робота – 56 год.; заочна форма: лекції – 6 год., практичні – 6 год., самостійна робота – 60 год.

Модуль 2. Функціонування органів державної влади

Тема 6. Конституційні основи народовладдя в Україні

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 0 год., самостійна робота – 16 год. (ЗК11, ЗК13, СК2, СК10, СК17 РН3, РН13, РН18, РН20, РН21).

1. *Поняття і види виборів.*
2. *Поняття і види виборчого права.*
3. *Поняття і види референдумів.*
4. *Поняття і види виборчих систем.*
5. *Відповідальність за порушення виборчого законодавства.*

Тема 7. Конституційно-правовий статус парламенту України

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 0 год.; заочна форма: лекції – 0 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год. (ЗК2, ЗК3, СК8, СК10, СК11 РН3, РН9, РН12, РН13, РН21).

1. Місце Верховної Ради України у політичній системі держави. Взаємовідносини з іншими суб'єктами політичної системи.
2. Склад і структура Верховної Ради України
3. Повноваження Верховної Ради України
4. Порядок діяльності Верховної Ради України

Тема 8. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади України.

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 10 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 0 год., самостійна робота – 10 год. (ЗК2, ЗК3, СК8, СК10, СК11 РН3, РН9, РН12, РН13, РН21).

1. Поняття і система органів виконавчої влади.
2. Конституційно-правовий статус КМУ.
3. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади
4. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади

Тема 9. Конституційно-правовий статус Президента України

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 0 год. (ЗК2, ЗК3, СК4, СК10, СК13, РН12, РН13, РН19).

1. Загальна характеристика інституту президента.
2. Порядок обрання Президента України.
3. Функції та повноваження Президента України.

Тема 10. Конституційно-правовий статус судових органів України

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 0 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 14 год. (ЗК2, ЗК3, СК4, СК10, СК13, РН12, РН13, РН19).

1. Судова влада в системі органів державної влади.
2. Функції судової влади.
3. Загальні засади судочинства.
4. Система судів України.

Тема 11. Місьцеве самоврядування в Україні

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 8 год.; заочна форма: лекції – 0 год., практичні – 0 год., самостійна робота – 12 год. (ЗК1, ЗК2, ЗК3, СК4, СК10, СК13, РН12, РН18, РН19)

1. Децентралізація публічної влади в Україні.
2. Поняття, принципи і система місцевого самоврядування в Україні.
3. Моделі (типи) місцевого самоврядування.
4. Об'єднана територіальна громада в системі місцевого самоврядування.
5. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування з органами державної влади.
6. Місьцеві вибори.
7. Місьцевий референдум.

Разом за МК2: денна форма: лекції – 18 год., практичні – 12 год., самостійна робота – 42 год.; заочна форма: лекції – 8 год., практичні – 6 год., самостійна робота – 64 год.

УСЬОГО: денна форма: лекції – 30 год., практичні – 22 год., самостійна робота – 98 год.; заочна форма: лекції – 14 год., практичні – 12 год., самостійна робота – 124 год.

Форми та методи навчання

Форми навчання: традиційні лекції та практичні заняття, бінарні лекції, модельні практичні заняття у професійному середовищі, вебінари, науково-практичні семінари, дуальні заняття із залученням практиків.

Методи навчання: аналітичний, дослідницький, проблемно-пошуковий, дискусія, ситуативні задачі, презентація, елементи навчальної гри.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук, екранна (проекційна) апаратура.

Програмне забезпечення: MS Windows, MS Office, навчальна платформа Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати індивідуальні завдання (розв'язання практичних задач, наукові тези, реферати, тощо), брати участь у практичних заняттях (доповіді з презентаціями, актуальні запитання, участь у дискусіях, тощо); вчасно здати модульні контролі знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання усіх видів завдань, студент отримує такі обов'язкові бали:

- по 7 балів за якісну підготовку до кожного практичного заняття;
- 11 балів за якісне оформлення індивідуального завдання;
- 20 балів – модуль 1;
- 20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Додаткові бали студент може отримати при написанні наукової статті, наукової роботи на конкурс, ессе, тощо. Тему для дослідницької роботи студенти можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали аспірантам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Рекомендована література:

1) Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України. Академічний курс: Підруч.: У 2 т.- Т.1/ за ред. В.Ф. Погорілка. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2006. 544 с.

2) Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: у 2 т. – Т. 2 / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. К.: «Видавництво «Юридична думка»», 2008. 800 с.

3) Конституція України. Науково-практичний коментар / [ред. кол.: Р. О. Стефанчук (співголова), О.В. Петришин (співголова), Ю.Г. Барабаш та ін.] за заг. ред. Р. О. Стефанчука й О.В. Петришина; Нац. акад. прав. Наук України; Конст. Суд України. Х.: Право, 2024. 1176 с.

4) Кафарський В.І., Припхан І.І. Конституційне право України у схемах: навч. посіб / В.І. Кафарський В.І., І.І. Припхан – К.: Голіней О.М., 2019. 272 с.

5) Кафарський В.І. Теорія права і держави в українській юридичній думці: навч. посіб. у схемах. – Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2021. 168 с.

6) Шляхтун П.П. Конституційне право: словник термінів. К.: «Либідь», 2005. 565 с.

Базова:

1) Конституція України. Офіційне видання, К., 2006. 123 с.

2) Конституція України: Науково-практичний коментар / Ю.Г. Барабаш, А.П. Гетьман, С.Г. Серьогіна та ін. / за заг. ред. Р.О. Стефанчука та О.В. Петришина. Київ: ВАІТЕ, 2024. 760 с.

3) Конституція України. Науково-практичний коментар [Текст] : / Я. О. Берназюк, А. Г. Бірюкова, Ю. О. Буглак [та ін.] ; за заг. ред. К. І. Чижмарь, О. В. Лавриновича. К. : Професіонал, 2018. 296 с.

4) Батанов О. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: Монографія /За заг. ред. В.Ф. Погорілка. К.: Ін Юре, 2003. 512 с.

5) Батанов О.В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. К.: ІДП НАН, 2001.260 с.

6) Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний В.В. Місьцеве самоврядування в Україні. Муніципальне право. К.: Атіка, 2000. 304 с.

7) Борденюк В.І. Місьцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії: монографія. К.: Парламент. вид-во, 2007. 576 с.

8) Бориславська О. М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз: монографія. Харків: Право, 2018. 384 с.

9) Васильченко О.П. Принципи рівності прав і свобод людини і громадянина та його ціннісні виміри в конституційному праві України. Видавництво "Арт Економі", Київ-2014. 476 с.

10) Волощук О.Т. Інститут Президента в системі органів державної влади: історико-теоретичний аспект. – Чернівці, 2012. -112 с.

11) Волощук О.Т. Конституційний інститут уряду в зарубіжних країнах. Чернівці. 2012. 88 с.

12) Горащенко О. М. Глава держави та місьцеве самоврядування в Україні: конституційно-правові засади взаємодії: монографія /за ред. М. О. Баймуратова. О.: Фенікс, 2017. 184 с.

13) Державне будівництво і місьцеве самоврядування: посібник для підготовки до іспиту /С. Г. Серьогіна, П. М. Любченко, О. Ю. Лялюк та ін. Х.: Право, 2019. 212 с.

14) Держава і право у світлі сучасної юридичної думки: збірник наукових праць. – К.: видав. «Юридична думка», 2010. 456 с.

15) Історія та теорія місцевого самоврядування: навч. посіб. К. Кондор, 2017. 226 с.

16) Конституційне право України /За ред. В. Ф. Погорілка, В. Л. Федоренка. К.: Прецедент, 2009. 334 с.

17) Конституційне право України /За ред. Ю. М. Тодики, В. С. Журавського. К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. 544 с.

18) Конституційні принципи правового статусу людини. Велика юридична енциклопедія: У 20 т. – Х.: Право, 2016.- Т. 4: Конституційне право – ред. кол. : Ю.Г. Барабаш та ін., Нац. акад. прав. Наук України; Ін-

т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України., Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. 2024. 1072 с.

19) Конституційно-правові засади становлення української державності / В.Я. Тацій, Ю.Н. Тодика, О.Г. Данильян та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.Н. Тодики. Х.: Право, 2003. 328 с.

20) Конституційно-правові проблеми місцевого самоврядування та децентралізації публічної влади в Україні: монографія / за ред. доктора юрид. наук, професора О. В. Батанова; передмова академіка НАН України Ю. С. Шемшученка та академіка НАПрН України О. В. Скрипнюка. Київ: Талком, 2021. 498 с.

21) Конституційне право України /За ред. В. Ф. Погорілка, В. Л. Федоренка. К.: Прецедент, 2009. 334 с.

22) Конституційне право України /За ред. Ю. М. Тодики, В. С. Журавського. К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. 544 с.

23) Кравченко В.В. Конституційне право України: Навч. посіб. / К.: Атіка, 2008. 592 с.

24) Кресіна І.О., Перегуда Є.В. Парламентські вибори в Україні: правові і політичні проблеми. К.: Ін-т Держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 368 с.

25) Кузніченко С.О., Голуб В.О. Воєнний стан: закордонний досвід та українська модель (досвід комплексного дослідження) / за заг. ред. О.В. Гулака, 2019. 244 с.

26) Кулик С.В. Конституційна реформа в сфері судової влади в Україні: проблеми теорії та практика. Одеса. Фенікс, 2018. 186 с.

27) Летнянчин Л. І. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики : монографія / Л. І. Летнянчин. – Харків: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н. В., 2006. 256 с.

28) Матат А. Конституційні принципи: правнича теорія і практика. Монографія. Київ: ВАІТЕ, 2022. 180 с.

29) .Майданник О.О. Конституційне право України: навч. посіб. – К: Алерта, 2011. 380 с.

30) Місцеве самоврядування в Україні та зарубіжних державах: порівняльно-правові аспекти / за ред. О.В. Батанова, О.В. Марцеляка, А. Берлінгуера. К.: Вид-во «Основа», 2020. 672 с.

31) Мохончук Б. С. Виборчі системи: порівняльно-правове дослідження / Б.В. С. Мохончук : монографія. Харків : Юрайт, 2021. 304 с.

32) Обмеження конституційних прав і свобод / Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти т. Харків: Право, 2016. Т.4: Конституційне право / ред. кол.: Ю,Г. Барабаш та ін.; Нац. академ. прав. Наук України; І-т держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України; НАЦ юрид. ун-т ім. Я. Мудрого; 2024. 1072 с.

33) Плохотнюк Н.Г., Мельниченко В.І. Інститут президентства в Україні: становлення та розвиток, К., Вид. дім "Максімум", 2004. 223 с.

34) Політична система України: проблеми становлення і розвитку / В.С. Великочій, М.А. Генік, В.О. Дичківська та ін. / за ред. В. І. Кафарського К.: Центр учбової літератури, 2008. 456 с.

35) Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2008. 632 с.

36) Селіванов А. О. Конституція. Громадянин. Суд. Професійні та суспільні погляди. К.: УАІД «Рада», 2009. 560 с.

37) Тертишник В. М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Вид. 3-тє, доповн. і перероб. Київ: Алерта, 2024. 486 с.

38) Янчук А.О. Безпосереднє здійснення влади народом в Україні (конституційно-правовий аналіз). монограф. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня. Рута», 2014.- 58 с.

Науково-практичні та інформаційні ресурси:

1) Енциклопедія українознавства в 11 томах. Репринтне відтворення видання 1955-1995 рр. [перевидання в Україні] – Л.: Наукове товариство ім. Шевченка, 2003.

2) Верховна Рада України: інформаційний довідник / авт. – упор. : М. Ярош (кер. кол.), А. Пивовар, А. Погорелова. – вип. 2. К.: парламентське вид., 2002. – 160 с.

3) Кафарський В.І., Івченко О.М. Сучасні концепти конституціоналізму і українська конституційна практика. Серія наук. метод. видань. Випуск 1 – під ред. В. Кафарського. – Рівне: пп. Голіней О.М., 2018. 60 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1) Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

2) Декларація про державний суверенітет від 16.07.1990 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

3) Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

4) Європейська конвенція про захист прав і основних свобод від 04.11.1950 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

5) Європейська соціальна хартія від 21.10.1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

6) Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

7) Виборчий кодекс від 19.12.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

8) Про альтернативну (невійськову) службу: Закон України від 12.12.1991 р. № 1975-XII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

9) Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16.04.2009 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

10) Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2024 року № 64/2022.: <http://zakon.rada.gov.ua>

11) Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 року.: <http://zakon.rada.gov.ua>

12) Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р.: <http://zakon.rada.gov.ua>

13) Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

14) Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21.10.1993 року.: <http://zakon.rada.gov.ua>

15) Про оборону України: Закон України від 06.12.2001 року.: <http://zakon.rada.gov.ua>

16) Про затвердження Указу Президента України "Про загальну мобілізацію": Закон України від 03.03.2022 року.: <http://zakon.rada.gov.ua>

17) Про затвердження Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 року № 560. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2024-%D0%BF#Text>

- 18) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 19) Про внесення змін до Закону України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус": Закон України від 30.03.2021 р. № 1368-IX. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 20) Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 21) Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 22) Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні: Закон України від 16.11.1992 р. <http://zakon.rada.gov.ua>
- 23) Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 24) Про іміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 25) Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 26) Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 27) Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 р. <http://zakon.rada.gov.ua>
- 28) Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 29) Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 30) Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 31) Про молодіжні та дитячі громадські організації: Закон України від 01.12.1998 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 32) Про національні меншини в Україні: Закон України від 25.06.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 33) Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 34) Про органи самоорганізації населення: від 11.07.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 35) Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпичмент): Закон України від 10.09.2019 року. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
- 36) Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 37) Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.01.1994 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 38) Про правовий статус закордонних українців: Закон України від 04.03.2004 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 39) Про правовий статус іноземців: Закон України від від 22.09.2011 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 40) Про Раду національної безпеки і оборони України від 05.03.1998 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
- 41) Про Регламент Верховної Ради України від 10.02.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

- 42) Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 43) Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 44) Про Службу Безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 45) Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 46) Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 року.: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 47) Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 року.: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 48) Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16.04.2009 року.: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 49) Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 50) Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
- 51) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 52) Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 року.: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 53) Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 54) Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 55) Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30.06.2004 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Комунікативні здібності, самоорганізація, вміння працювати в команді, управління своїм часом, критичного мислення

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://er3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання *набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту.* <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>

Також здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Усі виконані навчальні завдання здобувачі самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

– В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Здобувачу вищої освіти не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину, то здобувачу не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. Здобувач вищої освіти має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Автор
Старший викладач

Юлія ГРАДИСЬКА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1624
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100